

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نېاشد تن من مېباد بدین بوم و بر زنده یک تن مېباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

نویسنده: محمود خادمی

فرستنده: فرید پرواز

۲۶ جنوری ۲۰۱۵

رابطه کوبا و امریکا ؛ تخریب دوباره چهره سوسیالیسم

از وقایع تلخ و تأسف بار ۵۰ سال اخیر برای انقلابیون سنتی به ویژه نیروهای چپ مارکسیست ؛ علاوه بر سقوط و فرو ریختن دیوار برلین و فروپاشی اتحاد جماهیر سوسیالیستی شوروی ؛ یکی هم برقراری رابطه مجدد امریکا و کوبا می باشد .

تقریباً ۵۰ سال پیش ؛ کوبای فیدل کاسترو در کنار انقلاب سوسیالیستی اتحاد جماهیر شوروی ؛ انقلاب چین مائو و جنگهای پارتیزانی انقلابیون بولیوی و نیکاراگوئه و سر مشق و الهام بخش – مبارزات قهر آمیز و ضد امپریالیستی با رژیمهای دست نشانده امریکا و از جمله رژیم وابسته ایران – هم نسلان من که رؤیای تغییر داشتند ؛ بود . و امروز کوبای ضد امپریالیست به دنبال دوستی و از سرگیری رابطه با سر کرده امپریالیزم – یعنی امریکا – برای رهایی از چنبره بحرانهای اقتصادی و اوضاع فلاکت بار مردم کوبا است .

و تلخ تر این که پارتیزان کمونیست جنگهای رهاییبخش کوبا – رائل کاسترو برادر فیدل – که معتقد بود " دین افیون توده هاست " برای رهایی از بحران اقتصاد فروپاشیده کشور و نجات مردم از فقر و فلاکت دست به دامن رهبر کاتولیکهای جهان – پاپ فرانسیس – برای میانجیگری در برقراری رابطه اش با امریکا شده است و پاپ فرانسیس هم به خاطر فائق شدن بر مشکلی که چند دهه روابط امریکا و کوبا را دچار بحران کرده بود ؛ به رائل کاسترو رئیس جمهور کوبا تبریک می گوید .

الف – از سرگیری رابطه امریکا و کوبا :

شاید بزرگترین رویداد سیاسی میان بلوک بالقوه شرق سابق و غرب در سال گذشته ؛ برقراری رابطه امریکا با کوبا باشد . بعد از ۱۸ ماه مذاکرات محرمانه – اولین ملاقات رو در رو بین تیم مذاکره کننده امریکا و کوبا چون ۲۰۱۳ در کانادا برگزار شده بود – میان دو کشور که با میانجیگری و درخواست پاپ فرانسیس رهبر کاتولیکهای جهان صورت گرفت ؛ سرانجام ۱۷ دسمبر سال ۲۰۱۴ بارک اوباما و رائل کاسترو رؤسای جمهور امریکا و کوبا در سخنرانی های تلویزیونی جداگانه خبر از سرگیری روابط دیپلماتیک میان دو کشور را اعلام کردند .

اوباما گفت : ما در چشمگیرترین تغییرات سیاسی خود در بیش از ۵۰ سال اخیر ؛ به یک سیاست کهنه که چندین دهه در پیشبرد منافع مان ناکام مانده ؛ پایان می دهیم و به جای آن روند عادی سازی روابط میان دو کشور را آغاز می کنیم .

نمایندگان پارلمان کوبا با ابراز خوشحالی از برقراری روابط دیپلماتیک میان دو کشور ؛ این روز را " روزی تاریخی در جهان " دانستند و راثول کاسترو هم در سخنانی در تلویزیون این کشور از تغییر رویه امریکا در قبال کشور کوبا استقبال کرد و آقای اوباما را رهبری " قابل احترام " توصیف کرد .

رهبران کشورهای امریکای لاتین در تجمعی تجاری در ارجنتاین ؛ جلسه کاری خود را با کف زدن های ممتد و ابراز خوشحالی از این امر تعطیل نمودند . " فدریکا موگرینی " رئیس کمیسیون خارجی اتحادیه اروپا آن را " نقطه عطفی تاریخی " دانست و گفت : دیوار دیگری - بعد از فرو ریختن دیوار برلین - شروع به فرو ریختن کرده است .

کمپانیهای بزرگ امریکائی با استقبال از برقراری روابط دیپلماتیک میان امریکا و کوبا ؛ بیانیه کاخ سفید در مورد احیای روابط دیپلماتیک با کوبا و آغاز الغای تحریمهای کوبا پس از ۵۴ سال را ؛ ستودند .

در حالی تمامی جهانیان با خوشحالی از این اقدام استقبال نمودند ؛ رژیم ایران در یک موضعگیری مضحک و مسخره ؛ از ایستادگی ملت و دولتمردان کوبا بر سر اصول و آرمان شان سخن گفت و در حالی که خود رئیس جمهور کوبا برای تکمیل توافق و لغو تحریمها لحظه شماری و از فشار تحریمها بر کشورش اظهار عجز و درماندگی می کند و می گوید " کوبا تا پیش از برداشته شدن تحریمهای امریکا ؛ همچنان با یک نبرد دشوار و طولانی رو به رو خواهد بود . "

خانم مرضیه افخم سخنگوی وزارت خارجه رژیم می گوید " مقاومت و ایستادگی ملت و دولتمردان کوبا بر سر اصول و آرمانهای خود ؛ طی ۵۰ سال نشان داد که تحمیل سیاست انزوا و تحریم از سوی قدرتهای سلطه جو در برابر اراده و پایداری ملتها و دولتهای مستقل ؛ بی نتیجه و ناکار آمد است . "

توافقات به دست آمده تاکنونی کشورهای امریکا و کوبا از مذاکرات انجام شده ؛ در مورد تحریمها عبارتند : محدودیت صادرات کشاورزی بر طرف شده ؛ آزادی تبادلات اقتصادی و تکنولوژیک ؛ تسهیل در شرایط سفر شهروندان امریکائی به کوبا ؛ رفع محدودیت های مالی از جمله فعالیت های بانکی ؛ حمایت از بخش خصوصی در کوبا و آزادی زندانیان دو طرف . همچنین قرار است در ماههای آینده سفارت خانه های دو کشور بازگشائی شود .

ب - انقلاب کوبا (با کمک از ویکی پدیا) :

جنبش ۲۶ جولای که انقلاب کوبا را نمایندگی می کرد ؛ نام خود را از واقعه حمله به پادگان " مونکادا " در شهر سانتیاگو کوبا در ۲۶ جولای ۱۹۵۳ گرفته است - حمله به این پادگان با فرماندهی " فیدل کاسترو " به منظور تهیه سلاح برای سرنگونی " فلوخنسو باتیستا " دیکتاتور کوبا انجام گرفت - . گر چه این حمله ناموفق بود ولی آغازگر جنبشی شد که در سال ۱۹۵۵ و با همراهی ۸۲ نفر دیگر از یاران فیدل و از جمله برادر فیدل - راثول کاسترو - ؛ " کامیلو سن فونگوس " و " چه گوارا " ؛ مجدداً در مکزیک سازماندهی شد .

در اواخر سال ۱۹۵۶ این ۸۲ نفر سوار بر قایقی مکزیک را ترک کرده و در دوم دسمبر همین سال برای قیام علیه " باتیستا " دیکتاتور کوبا پا بر خاک این کشور نهادند . آنها که در روز روشن و بدون کمترین حزم اندیشی پا به

خشکی گذاشته بودند توسط نیروی هوایی ارتش کوبا مورد حمله قرار گرفتند که ؛ بسیاری از آنها جان خود را از دست دادند . تنها ۱۶ نفر از این گروه نجات یافته و توانستند مجدداً در کوههای " سرا مانسترا " به هم ملحق شوند . در این کوهها نیروهای ارتش کوبا به فیدل و یارانش حمله کردند . در جریان نبرد سختی میان جنگجویان فیدل با نظامیان کوبا ؛ **چه گوارا** مورد اصابت گلوله قرار گرفت و مجروح شد . این درگیری ها اولین درگیری انقلابیون کوبا بود . انقلاب کوبا دو سال بعد و طی نبردهای متعدد دیگری در جنوری ۱۹۵۹ به پیروزی رسید ؛ باتیستا فرار کرد و کشور کوبا به تصرف انقلابیون در آمد . البته بعداً **چه گوارا** سرخورده از بوروکراتیزه شدن انقلاب کوبا ؛ راه خود را برای ادامه مبارزه و جان بخشیدن به مبارزات مردم بولیوی ؛ از فیدل جدا کرد . در آن زمان " انقلاب کوبا " که با رهبری فیدل در رأس یک جنبش چریکی ملی گرا به قدرت رسیده بود را ؛ " راهی نو به سمت سوسیالیسم " قلمداد می کردند ؛ چرا که آنها توانسته بودند بدون اتکاء به حزب مارکسیستی طبقه کارگر و بدون دخالت آگاهانه و مستقل طبقه کارگر کوبا ؛ به قدرت برسند و بعد از پیروزی این انقلاب بسیاری از نظریه پردازان چپ اروپائی آن دوران ؛ ضرورت وجود و تشکیل حزب طبقه کارگر برای یک انقلاب سوسیالیستی را نفی کرده و می گفتند " اگر در کوبا به حزب رهبری کننده نیازی نبوده است ؛ به چه دلیل در سایر نقاط نیاز است " ؟

ج - کوبا با فیدل کاسترو :

با پیروزی انقلاب کوبا ؛ در اولین اقدام امریکا فروش نفت به کوبا را ممنوع و خرید شکر از کوبا را تحریم کرد و در فیبروری سال ۱۹۶۲ هم بازرگانی و هر گونه رابطه اقتصادی و مالی با کوبا را تحریم نمود . به دنبال فشارهای امریکا به کوبا ؛ کوبا به سمت اتحاد جماهیر شوروی سمت گیری نمود و شوروی هم به کمک کوبا آمد . و بعد از قطع مناسبات سیاسی امریکا با کوبا و تحریم این کشور ؛ کوبا به یکی از اقمار ثابت قدم اتحاد شوروی تبدیل گردید . درآمدهای اقتصادی کوبا خلاصه شده بود از فروش شکر ؛ صادرات توتون و تنباکو و مقدار کمی نیز از توریسم . بعد از انقلاب فیدل کاسترو اقتصاد کوبا را به انحصار دولت در آورد و تمام دارائی های امریکا در این کشور - ۹۰ درصد معادن کوبا و بیش از دو سوم صادرات شکر در دست امریکائیان بود - را ملی و در اختیار دولت خود قرار داد .

با فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی ؛ اقتصاد کوبا که در جریان تحریمهای امریکا علیه کوبا به این کشور وابسته شده بود ؛ از این کمکها محروم ماند . پیش از این ۸۵ درصد صادرات کوبا به شوروی صورت می گرفت . به علاوه کوبا سالانه میلیاردها دالر کمک نقدی و همچنین کمکهای نفتی و غذائی از اتحاد شوروی دریافت می کرد که با قطع شدن این کمکها مردم و کشور کوبا با دشواریهای زیادی به لحاظ اقتصادی ؛ مواجه شدند .

با فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی و قطع کمکهای این کشور به کوبا ؛ فیدل و دیگر مقامات رهبری در این کشور ؛ ناتوان از حل و فصل سوسیالیستی مشکلات اساسی کشور چون عقب ماندگی ؛ وابستگی و افزایش روز افزون فقر و محرومیت در کشور فکر می کردند که می توانند ؛ در بخش سیاست خارجی دست به اصلاحات بزنند بدون آن که نیاز باشد تغییر جدی در داخل به عمل آورند - سیاستی که امروزه نظام فاسد حاکم بر ایران تحت نام " نرمش قهرمانانه " ولی فقیه ؛ با امریکا و اروپا در پیش گرفته است - .

در همان زمان روزنامه نگار انگلیسی روزنامه گاردین ؛ " ریچارد گوت " این تغییر را در جمله " دفاع از کاپیتالیسم در خارج و سوسیالیسم در داخل " خلاصه کرده بود .

اما این ارزیابی مقامات سیاسی کشور در حد حرف و شعار باقی ماند و به جز تغییرات جزئی و صرفنظر کردنی؛ حاصلی نداشت. زمانی که این تغییرات جزئی نتوانست مشکلات اقتصادی کشور را حل نماید و از رویگردانی مردم از شرایط ناهنجار اقتصادی بکاهد؛ فیدل کاسترو برای غلبه بر بن بست موجود و قانع و راضی کردن مردم؛ در سال ۲۰۰۳ با کار توضیحی و ایدئولوژیک؛ ایده " کیفیت واقعی زندگی را ایده هائی می سازند که نقش شان از این نظر از غذا؛ سقف بالا سر و یا لباس بسیار مهمتر است "؛ را با مردم در میان گذاشت. این ایده هم که برای مردم کوبا آب و نان و کار و نمی شد؛ نتوانست گرهی از مشکلات بنیادی و ساختاری اقتصاد کوبا؛ بگشاید.

واقعیت این بود که برای فیدل کاسترو؛ فاصله گرفتن از ساختارهای فرسوده و کهنه سوسیالیستی و نجات از اقتصاد میرا؛ نفس گیر و ورشکسته دولتی سخت شده بود. و به همین دلیل وی نمی توانست گامهای اساسی در جهت آزاد سازی اقتصاد دولتی که در گیر و دار پیچیده ترین نظام بوروکراتیک اسیر و سخت ناتوان شده بود؛ بردارد. فیدل کاسترو سرانجام پیر و مریض؛ فرسوده و ناتوان از تغییر؛ قدرت را به برادرش رائل تحویل داد.

د - رائل و حرکت به سمت تغییر :

فیدل کاسترو زمانی در باره انگیزه های انقلابی و دشمنی رائل با دشمنان انقلاب کوبا گفته بود " وقتی می رفت کلاه بیاورد؛ سر را هم همراه می آورد. " رائل کاسترو؛ انقلابی که سر و کلاه را با هم می آورد؛ با کناره گیری و مریضی فیدل از سال ۲۰۰۶ عملاً وظایف رئیس جمهوری را به عهده گرفت و از فبروری سال ۲۰۰۸ رسماً از طریق " مجمع ملی کوبا " به ریاست جمهوری منصوب شد. وی اولین بار در سال ۲۰۰۷ نشانه هائی از تصمیم خود برای تغییر را در یک " گفت و گوی بزرگ ملی " ابراز داشت؛ وی گفته بود :

"از این پس دیگر قرار نیست که اختلالات اجتماعی ناسازگار؛ با سخت گیریهای ایدئولوژیک تصحیح شوند. بلکه قرار است در جست و جوی سوسیالیسمی باشیم عاری از " ایده های اشتباه و تحقق ناپذیر خودمان. " برای رسیدن به چنین هدفی ابائی نیست از این که " از تجربه های مثبت کاپیتالیستی بهره برداری شود. " و در ادامه از داشتن رابطه " متمدنانه با امریکا " سخن گفته بود. بدین ترتیب رائل با اقرار به ایده های اشتباه و تحقق ناپذیر مربوط به " اقتصاد دولتی " و با نفی دخالتهای ایدئولوژیک در حل و فصل چالشهای اجتماعی و همچنین بهره وری از تجارب مثبت کاپیتالیستی؛ آشکارا از ابتکار بخش خصوصی اعاده حیثیت نمود. چرا که اقتصاد دولتی همراه با تحریمهای ۵۰ ساله امریکا به گفته مقامات دولتی کوبا بیش از ۱۱۷ میلیارد دلار به مردم کوبا ضرر زده بود.

در سال ۲۰۰۸ که رائل رسماً و عملاً مسؤولیت ریاست جمهوری را به عهده گرفت؛ اصلاحاتی را در عرصه اقتصاد ملی آغاز کرد و بخشی از محدودیت های اقتصاد سوسیالیستی را حذف نمود. از آن پس هتل داری و توریزم به بخش خصوصی واگذار شد و خرید و فروش خودرو هم آزاد گردید. امریکا هم در آن زمان در مقابل این تغییرات در کوبا محدودیت سفر شهروندان امریکا به کوبا را کمتر نموده و زمینه تبادلات فرهنگی و علمی میان دو کشور را فراهم و همچنین مشکل ارسال پول توسط کوبائیان مقیم امریکا برای خانواده هایشان در کوبا را آسان نمود.

رائل کاسترو در ۱۸ دسمبر ۲۰۱۰ در صحبت با مردم؛ آشکارا از ضرورت و اجبار تغییر صحبت نمود و خطاب به مردم گفت " وضعیت را تصحیح می کنیم؛ اگر نکنیم دیگر فرصت نخواهیم یافت از پرتگاهی که به

رویمان دهان می گشاید بگریزیم . " وی ادامه می دهد " سقف خانه ها از نمک لک برداشته ؛ دیوارها پر از ترکند ؛ اثاثیه اتاقها به فرسودگی پرسونل کوبا است که به ساده ترین حد ممکن فرو کاسته شده اند و سالونی که آقای " ریکاردو آلارکون " رئیس مجلس ما در آن حضور می پذیرد بوی قدرت نمی دهد . "

سر انجام انقلابی که " با کلاهها سرها را هم می آورد " با روی گرداندن از اخلاق برابری جویانه انقلابی به واقعیت ها روی خوش نشان داد ؛ و به دنبال برقراری " رابطه متمدنانه " با امریکا ؛ اجازه داد که مغازه هائی - به نام شاپینگ - باز شود و اسکناس های سبز - دالر - در گردش را به سمت صندوق دولت هدایت کنند و نهایتاً رائل در سال ۲۰۱۴ اعلام کرد " کوبا در نظر دارد در حوزه های اقتصادی درها را به روی سرمایه گذاریهای خارجی باز کند . "

ه - امریکا و تغییر سیاست :

بارک اوباما رئیس جمهور امریکا در آخرین کنفرانس خبری سال گذشته - ۲۰۱۴ - گفته بود " ما باید تحریم ها علیه کوبا را بر داریم ؛ زیرا به نظر ما در اهدافی که به دنبال آن بودیم - از طریق ادامه تحریمها - شکست خورده ایم . " جان کری وزیر امور خارجه امریکا نیز می گوی " ۵۰ سال سیاست ما در قبال کوبا اشتباه بود ؛ این سیاست نه به انزوای کوبا که به انزوای امریکا منجر شد . " آنها راست می گویند درجهان یک قطبی کنونی که دیگر دشمن " - کمونیست قدیم - وجود ندارد ؛ چرا امریکا به سیاستهای گذشته ادامه دهد و از برقراری رابطه ای که می تواند میلیاردها دالر سود برای بازار امریکا و سرمایه داران امریکائی داشته باشد ؛ امتناع کند ؟ !

آنچه که مسلم و قطعی است ؛ نزدیکی امریکا و کوبا پیامدهای بزرگی برای اقتصاد دو کشور امریکا و کوبا دارد . شرکت های امریکائی در انتظار سودهای میلیاردی هستند که از این نزدیکی نصیب شان می شود . در حد همین توافق نیم بند هم ؛ صاحبان صنایع کشاورزی و گردشگری و مخابرات امریکا ؛ برای کسب درآمدهای میلیاردی خود را آماده می کنند .

رئیس اتاق بازرگانی امریکا که همواره از منتقدان پر و پا قرص اوباما بوده است ؛ این بار می گوید " اقتصاد امریکا از اعلام روند عادی سازی دو کشور استقبال می کند . "

روزنامه وال استریت ژورنال نوشته است " سخنگوی کارخانه تولید کننده ماشین آلات کشاورزی گفته است که کوبا به هر چه ما در امریکا تولید کنیم ؛ نیاز دارد . " شرکت چند ملیتی " هتل هیلتون " هم تمایل خود را برای ساختن یک شاخه هتل خود در کوبا را ابراز کرده است . " شرکت کوکاکولا و پپسی اعلام کرده " خوشحال می شود که کوبا به جمع مشتریان این کارخانه بپیوندد . " بنابراین با برقراری رابطه دو کشور و لغو تحریم ها ؛ سرمایه داران امریکائی از بازار ۱۱ میلیونی کوبا سود سرشاری خواهند برد .

در حالی که تغییر جهت انقلاب کوبا نقطه عطفی در کشورهای امریکای لاتین به شمار می رود ؛ اما دامنه این تحولات به کوبا و امریکای لاتین محدود نخواهد ماند و تأثیرات آن دامن کشور ایران که از دوستان بسیار نزدیک کوبا بوده است را نیز خواهد گرفت و به برقراری رابطه رژیم ایران با امریکا شتاب بیشتری خواهد داد . به خصوص که آخوندهای حاکم بر ایران خلاف رهبران کوبا و خلاف تبلیغات دروغین آخوندها ؛ نه ماهیتی انقلابی دارند و نه سابقه انقلابیگری و ضد امپریالیستی .

به هر حال دیوار سرد میان امریکا و کوبا در حال فرو ریختن است که متأسفانه تبعات منفی آن تخریب چهره سوسیالیسم می باشد !! اما این شکست محزون و غم انگیز که در اصل شکست تلاشهای ایدئولوژیک برای آزادی و

عدالت است ؛ حاوی درسی بزرگ و با ارزش برای کنشگران سیاسی مخالف رژیم ایران می باشد و یکبار دیگر ثابت می کند تنها گفتمان و راهکاری می تواند مردم ایران را از استبداد آخوندی نجات دهد که از قید و بندهای ایدئولوژیک رها باشد ؛ یعنی بدیل رهائیبخش ؛ باید بدیلی ملی - دموکراتیک ؛ غیر ایدئولوژیک و سکولار باشد

۲۰۱۵/۰۱/۲۲

۰۲ بهمن [دلو] ۱۳۹۳

یادداشت:

نگاهی مختصر به تاریخ جنبش بین المللی کمونیستی و به صورت اخص تاریخ پر از فراز و نشیب اتحاد جماهیر سوسیالیستی شوروی به وضاحت نشان می دهد، که تخریب چهره سوسیالیزم نه از فرو ریختن دیوار برلین آغاز یافته و نه هم از فروپاشی سوسیال امپریالیزم شوروی؛ بلکه آن تخریب درست بعد از مرگ ستالین بزرگ آغاز و با کنگره بیستم حزب بلشویک تحت حاکمیت خروشف، مسجل شده است و آنچه بعد از آن در شوروی و اقمار آن اتفاق افتاده است، هیچ ربطی به سوسیالیزم ندارد.

ف. پ.